

N:o 36.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Mars 1874, kl. 7 e. m.

*Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition
angående upplåtelse till Nyköpings stad af åtskilliga
delar utaf Nyköpings gamla slotts område.*

(I.-A.)

Utaf ofvan berörda, den 30 sistlidne Jannari afåtna nådiga Proposition (N:o 26) inhemtas, hurusom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län, med förmälan att Kongl. Maj:t genom tre särskilda nådiga bref tillåtit Nyköpings stad att tills vidare disponera åtskilliga inom dervarande gamla slotts område belägna, kronan tillhöriga byggnader och lägenheter, upptagande en areal af tillsammans 4,09 qvadratref, mot vilkor, bland annat, att dem i händelse af behof åter efter sex månaders uppsägning afträda, i underdånigt memorial den 16 November 1869 insändt en till Kongl. Maj:t af nämnde stadsfullmäktige ställd ansökning, att, då återstoden af samma område, sådant det upptoges å en år 1866 upprättad karta med beskrifning, bestode till större delen af nästan alldeles ofruktbar mark, som icke inbragte kronan någon inkomst, men kunde förvandlas till en för stadens innevånare nyttig och angenäm trädgård och promenad, jemte det ökadt utrymme för fattigvårdsbyggnader erhöles, hela detta område, med undantag af ett å kartan under N:o 7 upptaget kronomagasin, måtte utan afgift för all framtid till staden öfverlemnas för användande till dennas gagn och försköning, med vilkor för staden dels att hafva den vård om borgruinen, som möjligen kunde föreskrifvas, dels ock att,

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 4 Saml. 1 Afd. 19 Häft.

i händelse uti tjenstemans eller betjentes löneförmåner skulle vara inräknad nyttjanderätt till någon af ifrågakvarande lägenheter, därför under hans tjenstetid lemna skälig ersättning; men att, om en så vidsträckt upplåtelse icke kunde staden medgifvas å hela området, den dock måtte beviljas för den del deraf, som ännu ej blifvit åt staden öfverlemnad, utgörande enligt ofvannämnda karta 30,78 kvadratref, eller åtminstone samma slags dispositionsrätt som för de redan upplåtna byggnaderna och lägenheterna. Sedan derefter kronofogden och häradsskrifvaren i orten tillstyrkt ifrågakvarande upplåtelse, dock med vilkor af sex månaders uppsägning och vård om borgruinen, hade stadsfullmäktige ytterligare utsträckt sin ansökning till begäran om enahanda upplåtelse af ett område både i öster och vester af det förut omförmälda till en vidd af 24,30 kvadratref, enligt en år 1870 uppgjord ny karta och beskrifning, hvilket område äfven skulle tillhöra gamla slottet och erfordras för utvidgning af ifrågakvarande parkanläggning och promenadplats. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hade uti afgifvet yttrande förklaradt sig anse, att förändrade förhållanden icke inträffat, som borde föranleda till ändring i de med öfverlåtelse af slottsbyggnaderna jemte dertill hörande område redan af Kongl. Maj:t fästade vilkor, samt att vidare utom kronomagasinets borde till kronans disposition fortfarande bibehållas slottsruinen och inre borggården, såsom ej ingående i den af sökandena förslagsvis uppgjorda planen för anläggningen, och den senare dessutom använd för annat allmänt behof, äfvensom att de å den nya kartan med litt. a, b, c och p utmärkta delar, såsom icke tillhörande det egentliga slottsområdet utan annan kronan tillhörig under boställsrätt upplåten mark och för ändamålet mindre erforderlig, icke måtte åt staden upplåtas, men att det öfriga området måtte för uppgifna ändamålet åt staden tillsvidare öfverlemnas, mot skyldighet att träffa öfverenskommelse med de vid läns-cellängelset anställda tjenstemän och betjente, som af ålder, ehuru öfver stat, innehaft en del deraf, om årlig ersättning därför, samt att till kronan betala årlig afgäld för den upplåtna marken. Kammarkollegium hade i underdånigt utlåtande hufvudsakigen instämt uti hvad Kongl. Maj:ts Befallningshafvande sålunda yttrat, men då staten af nu ifrågakvarande område icke droge ringaste inkomst, hade Kollegium icke ansett lämpligt, att genom dess användande för ett allmännyttigt ändamål någon vinst bereddes statsverket, hvadan Kollegium tillstyrkte, att det måtte utan afgift åt Nyköpings stad upplåtas; och har Kongl. Maj:t nu, efter det jemväl Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien i ärendet blifvit hörd, föreslagit, det Riksdagen måtte för sin del bifalla, att, med undantag af de byggnader jemte tillhörigheter, hvilka redan blifvit åt staden på vissa vilkor upplåtna, äfvensom af det å den nya kartan under litt. a, b, c, och p upptagna, i öster belägna jordstycket så väl slottsruinen med dertill hörande borggård som hela det öfriga af stadsfullmäktige nu begärda området måtte till Nyköpings stad för all fram-

tid och utan afgäld upplätas för att till det uppgifna ändamålet användas, med vilkor likväl att stadsfullmäktige dels ställde sig till efterrättelse de föreskrifter, Vitterhets-, Historie- och Antiquitets-akademien till slottsruinernas och minnesmärkenas bevarande föreslagit, dels ock, på sätt de erbjudit sig, till fängelsedirektören eller fängvaksbetjeningen, som hittills disponerat andelar af ifrågavarande område och derå nedlagt kostnader, för afträdande af berörda delar erlade skälig gödtgörelse, hvars belopp, i brist af åsämjande, komme att särskildt bestämmas.

Stats-Utskottet, till hvars behandling detta ärende blifvit remitteradt, underkänner ingalunda vigten deraf, att städerna komma i besittning af platser, lämpliga till anläggningar af ofvan omförmälda beskaffenhet; men enär, oafsedt att staten icke synes böra för all framtid afhända sig egendom, som framdeles skulle kunna blifva för densamma behöflig, eller genom hvilkens bortbytande annan erforderlig lägenhet skulle kunna det allmänna tillvinnas, och att inom ifrågavarande område finnes en plats, som användes för Strömsholms stuteris behof, i stället för hvilken, i händelse den nu från stuteriets disposition undandrogen, staten framdeles möjligen skulle kunna nödgas bereda stuteriet annan plats, ifrågavarande område är af den storlek, att det synes icke böra utan ersättning staten fränhändas, men — oaktadt dels i allmänhet vid jordupplåtelse af ifrågavarande beskaffenhet såväl Kongl. Maj:ts föreslagit som Riksdagen utfästat dylik gödtgörelse, dels ock i förevarande fall Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Södermanlands län ansett årlig afgäld af sökandena böra utgöras — hvarken löseskilling eller årlig afgäld blifvit för den ifrågasatta upplåtelsen föreslagen, anser sig Utskottet böra hemställa,

att hvad Kongl. Maj:t i förevarande hänseende behagat föreslå icke måtte vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 4 Mars 1874.

På Stats-Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservation:

af Herr F. *Brusewitz*, hvilken ansåg Utskottet böra hemställa, att Kongl. Maj:ts nådiga Proposition måtte på det sätt bifallas, att upplåtelse till Nyköpings stad af nyttjanderätten till nu

ifrågavarande område medgifves på de af Kongl. Maj:t föreslagna vilkor, men med skyldighet för staden att det-samma till Kongl. Maj:t och Kronan, i händelse af behof, efter sex månaders uppsägning återlemna.

Häruti instämde Herrar *C. Petre*, *E. af Klint*, Friherre *J. Stjernblad*, Grefve *A. Mörner* och *F. Hederstjerna*.

Herr *C. Ekman* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i be-handlingen af förevarande ärende.

N:o 37.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående tillstånd för Stockholms Stad att framgent disponera en Kongl. Maj:t och Kronan tillhörig egen-dom å Kungsholmen.

(I.-A.)

Uti ofvanberörda, till Riksdagen aflåtna nådiga Proposition (N:o 17) har Kongl. Maj:t, på ansökan af Stockholms stadsfullmäktige och efter vederbö-randes hörande, af anförda skäl föreslagit, det Riksdagen måtte medgifva, att en å Kungsholmen här i staden belägen, i stadens tomteböcker under N:is 5 och 6 i kvarteret Bryggaren upptagen tomt med derå befintliga, staten tillhö-riga åbyggnader, hvilken egendom tillhört den regala bränneri inrättningen, men i följd af 1815 års Riksdags beslut, genom Kongl. Brevet den 16 Augusti samma